

รูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2*

มารุต ลิ้มเจริญ**

เพชรสุดา ภูมิพันธุ์*** กิติพงษ์ ลือนาม****

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2 ดำเนินการวิจัยโดย 1) การศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2 โดยการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวม 9 คน ชี้นัยเพิ่มเติมองค์ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา 2) การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2 โดยหาค่าอัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็น นำค่า PNI ที่มากกว่า 0.2 ไปเป็นประเด็นพัฒนารูปแบบ 3) ร่างรูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2 โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ 10 คน ใช้การลงฉันทามติในการขึ้นนัยรูปแบบ 4) การประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบไปใช้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติทดสอบที (t-test) เทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 3.5

ผลการวิจัยได้รูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2 คือ CoASTAL Model ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) แนวคิดและหลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีการดำเนินงานเป็นหัวใจของรูปแบบประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 3.1) การบริหารงาน 3.2) ความร่วมมือและเครือข่าย 3.3) การบริการ 3.4) สารและกิจกรรม 3.5) ภูมิสถาปัตยกรรม 3.6) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร 4) การประเมินรูปแบบ 5) เงื่อนไขความสำเร็จของการนำไปใช้ ที่มีความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 3.5 พบว่า มีค่ามากกว่าเกณฑ์ 3.5 มีความเหมาะสมในการนำไปใช้

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ กองทัพภาคที่ 2

* วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2560

** นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, E-mail: marut_2499@hotmail.com

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Learning Park Management Model of The 2nd Army Area's Educational Center^{*}

Marut Limcharoen^{**}

Petsuda Phumiphan^{***} Kitipong Luenam^{****}

Abstract

The main purpose of the study was to develop learning park management model of the 2nd Army area's education center. The research method was divided into four steps; (1) a study of components in the 2nd Army area's education center; a document analysis and a semi-structured interview were used as a research data. A participants for the interview consisted of 9 administrators and officers who work for in the 2nd Army area's education center, and the gained data was then verified by five savants of learning management, (2) a study of need assessment; priority needs index of the 2nd Army area's education center was employed, and the data gained was utilized for the model development, (3) a construction of the model; a seminar among ten experts were arranged to make a consensus for the model verification, and (4) an evaluation of the model; accuracy, appropriation, and feasibility of the model's implementation were assessed by mean, standard deviation, and t-test for independent sample comparing to the setting criterion of means at 3.5.

This learning park management model also revealed CoASTAL Model for the 2nd Army area's education center which consisted of five components: 1) concept and principles, 2) objectives, 3) procedures, which the main purpose of the model consisted of six components 3.1) Administration, 3.2) Cooperation, 3.3) Service, 3.4) Activity, 3.5) Location, and 3.6) Technology, 4) evaluations, and 5) conditions of the model success and implementations. The CoASTAL Model was accurate, appropriate, and feasible that was used at a high level. Comparing to the setting criterion of means at 3.5, there was a statistical higher. Therefore, the CoASTAL Model was feasible to be practiced.

Keywords: Learning Park Management Model of The 2nd

^{*}Research Articles from the thesis for the Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, 2017

^{**} Student in Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Email: marut_2499@hotmail.com

^{***} Assistant Professor, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

^{****} Assistant Professor, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

บทนำ

ศักยภาพทางทหารของแต่ละประเทศกำหนดที่อำนาจกำลังรบ โดยแบ่งเป็นอำนาจกำลังรบที่มีตัวตน ได้แก่ อาวุธ ยุทโธปกรณ์ กับอำนาจกำลังรบที่ไม่มีตัวตน ซึ่งเป็นเรื่องความรู้ ความสามารถ จิตใจ คุณธรรม และจริยธรรม ในการพัฒนากองทัพความสำคัญของอำนาจกำลังรบที่ไม่มีตัวตน จึงเป็นสิ่งสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการจัดหาอำนาจกำลังรบที่มีตัวตนด้วยเหตุนี้ กองทัพบกจึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของกองทัพเป็นอย่างมาก โดยมีศูนย์การศึกษาของกองทัพบกเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ และจากนโยบายของผู้บัญชาการทหารบกในปี 2555 กำหนดว่า ให้กองทัพบกเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้กำลังพล และครอบครัวมีการพัฒนาตนเองในลักษณะของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (กองทัพบก, 2555, น. 3) ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีหลักการจัดการศึกษาเพื่อให้คนไทยได้รับ โอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ รวมทั้งให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานกฤษฎีกาฯ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, น. 2)

กองทัพบกภาคที่ 2 ในฐานะหน่วยรองของกองทัพบก ได้แปลงนโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมหนึ่งในสิ่งที่ได้ดำเนินการคือ การจัดสร้างอุทยานการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษากองทัพบกภาคที่ 2 เป็นแหล่งเรียนรู้แนวใหม่ที่แตกต่างจากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วคือ ห้องสมุดค่ายสุรนารี ที่มีการบริหารจัดการที่มีกฎระเบียบมาก ทำให้ขาดความน่าสนใจ รวมทั้งสถานที่ให้บริการค่อนข้างคับแคบ ไม่มีการแบ่งพื้นที่ให้บริการที่เหมาะสมตามกลุ่มอายุ จึงทำให้ไม่สามารถดึงดูดให้กลุ่มเป้าหมายเข้ามาใช้บริการได้มากเท่าที่ควร (กองทัพบกภาคที่ 2 ศูนย์การศึกษากองทัพบกภาคที่ 2, 2556, น. 1) โดยได้จัดสร้างห้องสมุดมีชีวิตรูปแบบอุทยานการเรียนรู้ของกองทัพบกภาคที่ 2 ขึ้นในปี พ.ศ. 2555 ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายได้แก่ กองทัพบกภาคที่ 2 เทศบาลนครนครราชสีมา และการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ร่วมสนับสนุนงบประมาณก่อสร้าง ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของอุทยานการเรียนรู้ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ให้บริการอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนของกำลังพล ครอบครัว และชุมชน เป็นการสนองตอบต่อคำนิยามกองทัพบกที่ว่า กองทัพบก เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และประชาชน เป็นอุทยานการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีสื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ ที่เหมาะสม เพียงพอ ซึ่งกำลังเป็นแนวทางการบริหารจัดการห้องสมุดแนวใหม่ที่ประสบผลสัมฤทธิ์ในปัจจุบัน ซึ่งกล่าวได้ว่า เป็นการเปลี่ยนแปลง รูปแบบภาพลักษณ์และการบริหารจัดการห้องสมุดจากสภาพแบบเดิมโดยสิ้นเชิง (กองทัพบกภาคที่ 2 ศูนย์การศึกษากองทัพบกภาคที่ 2, 2556, น. 2)

อุทยานการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2 ได้เปิดดำเนินงานตั้งแต่ เดือนเมษายน พ.ศ. 2556 หลังจากเปิดบริการ ได้ 2 ปีเศษ ได้สำรวจความพึงพอใจจากประชาชนผู้ใช้บริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ พบว่า มีปัญหาการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการให้บริการ เช่น ผู้บริหารขาดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ขาดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และขาดวิสัยทัศน์ในการมองภาพอนาคต ผู้ปฏิบัติงานขาดทักษะ ความรู้ความเข้าใจ ความอดทน และมีความมีเจตคติดำเนินงานบริการ รวมทั้งความไม่เพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งลักษณะทางกายภาพ และการออกแบบ นอกจากนี้ยังมีปัญหาทางด้านบริการ ที่ไม่เน้นผู้ใช้บริการเป็นศูนย์กลาง ขาดการมีส่วนร่วมของทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง และขาดเครือข่ายบุคคลและองค์กร ด้านสาระและกิจกรรมที่กิจกรรมไม่หลากหลาย ไม่ตรงความต้องการของผู้ใช้บริการ และปัญหาแหล่งที่มาของงบประมาณและรูปแบบการบริหารจัดการที่ต้องปรับเปลี่ยนไปตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

จากปัญหาดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความเป็นมาตรฐานตามเกณฑ์ระดับชาติ ของอุทยานการเรียนรู้ SR Park (กองทัพภาคที่ 2 อุทยานการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2, 2557, น. 3-4) ซึ่งจากการศึกษาผลการดำเนินงานของอุทยานการเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2 โดยการสรุปบทบทวนหลังการปฏิบัติ (After action Review: AAR) ประจำปี รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานของอุทยานการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2 ประจำปี พ.ศ. 2557 (กองทัพภาคที่ 2, 9 ตุลาคม 2557, ที่ กท. 0482/117, น. 2-3.) การสังเกตและแบบแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ แสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2 ในปัจจุบันที่ยังมีความต่างระหว่างสภาพการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ที่เป็นจริง กับความต้องการจำเป็นที่จะนำไปสู่สภาพที่คาดหวัง

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2 ให้เป็นอุทยานการเรียนรู้ที่มีการบริการที่มีความต่อเนื่องยั่งยืน และเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของทหาร ครอบครัว เยาวชน และประชาชนทั่วไป รวมทั้งเป็นต้นแบบของอุทยานการเรียนรู้ของกองทัพภาค

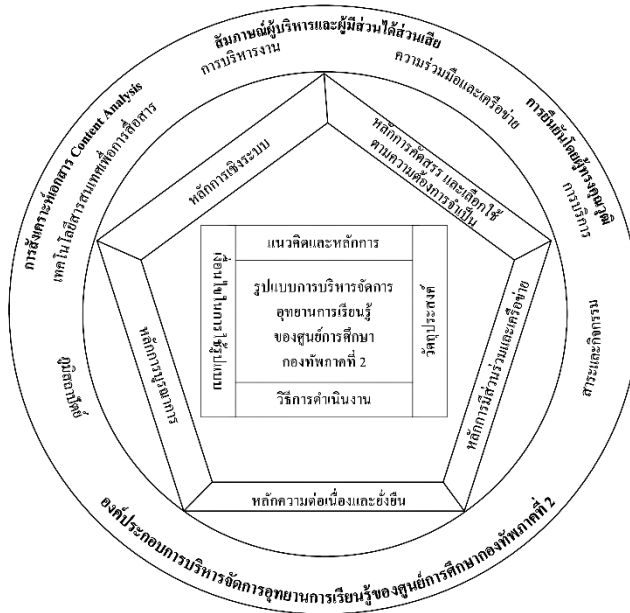
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบอุทยานการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษา กองทัพภาคที่ 2 มีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษา กองทัพภาคที่ 2
3. เพื่อร่างรูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2
4. เพื่อประเมินการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิด 5 หลักการทางการบริหารองค์กร ได้แก่ หลักการเชิงระบบ หลักการจัดสรรและเลือกใช้ตามความต้องการจำเป็น หลักความร่วมมือและเครือข่าย หลักการความต่อเนื่องและยั่งยืน และหลักการบูรณาการ ซึ่งการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ สรุปลงได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1. หลักการเชิงระบบ (Kast and Rosenzweig, 1972, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2555, น. 24) หมายถึง การใช้แนวคิดเชิงระบบเป็นฐานในการออกแบบและการดำเนินงานโดยยึดแนวคิดเชิงระบบที่เริ่มต้นจาก (Input) ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เป็นต้นแบบ มีวิสัยทัศน์แห่งอนาคต มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่สามารถกระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจควบคู่ไปกับ ผู้ปฏิบัติงาน ผู้มีความรู้เจตคติ และทักษะในงานมีแผนงานที่ชัดเจนปฏิบัติได้จริง มีงบประมาณที่ได้รับต่อเนื่อง มีที่มาและวิธีการได้มาที่ชัดเจนบนพื้นฐานการบริหารจัดการ (Process) ที่เน้นหลักการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย โดยผู้ให้บริการเป็นศูนย์กลาง เนื้อหากิจกรรมหลากหลายบนหลักความต่อเนื่องและยั่งยืน ครอบคลุมความต้องการ ภูมิสถาปัตยกรรมสะดวกต่อการเข้าถึงและใช้บริการ สภาพแวดล้อมภายในภายนอกจัดแบ่งพื้นที่ใช้สอยอย่างเหมาะสม ประกอบกับนำหลักบูรณาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารที่เน้นการประชาสัมพันธ์สะดวกในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล ผลลัพธ์ท้ายสุด (Out Put) คือ การเป็นแหล่งเรียนรู้

ที่สะดวกในการเข้าถึงและให้บริการอย่างต่อเนื่องยั่งยืน อันจะนำไปสู่ (Out Come) การเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนในการสร้างอำนาจกำลังรบที่ไม่มีตัวตนของกองทัพ

2. หลักการคัดสรรและเลือกใช้ความต้องการจำเป็น (สุวิมล ว่องวานิช, 2558, น. 80) หมายถึง การเลือกใช้ลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นที่มีค่า PNI เกิน 0.2 เรียงลำดับจากมากไปน้อย ในแต่ละด้านขององค์ประกอบอุทยานการเรียนรู้ คัดสรรและเลือกข้อความดังกล่าว มาเป็นประเด็นในการกำหนดวิธีการดำเนินงานเพื่อการพัฒนา

3. หลักการมีส่วนร่วมและเครือข่าย (Likert, 1961, อ้างถึงใน สมาน อัสวภูมิ, 2557, น. 71) หมายถึง การให้ผูมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งผู้ปฏิบัติงาน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ใช้บริการ ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน และร่วมตัดสินใจในทุกขั้นตอนการดำเนินงานในอุทยานการเรียนรู้ รวมทั้งมีการสร้างเครือข่ายจากทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง เพื่อขยายความมีส่วนร่วมให้ครอบคลุมและทั่วถึง

4. หลักความต่อเนื่องและยั่งยืน (สมาน อัสวภูมิ, 2558, น. 162) หมายถึง การดำเนินงานของอุทยานการเรียนรู้ ต้องดำรงความต่อเนื่องและยั่งยืนของด้านการบริหารงาน แหล่งที่มาและวิธีการได้มาของงบประมาณและของแผนงาน ด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย ด้านการบริการที่เน้นผู้ให้บริการเป็นศูนย์กลาง ด้านสาระและกิจกรรมที่มีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ต่อเนื่อง และยั่งยืน โดยให้ครอบคลุมและตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ รวมทั้งด้านการเข้าถึงและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและประชาสัมพันธ์

5. หลักการบูรณาการ (สมาน อัสวภูมิ, 2558, น. 120) หมายถึง การผสมผสานการดำเนินงานทุกระบบของอุทยานการเรียนรู้ ให้เป็นงานเดียวกัน สอดคล้องกัน เพื่อให้การดำเนินงานของอุทยานการเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพกับการวิจัยเชิงปริมาณ มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ มีรายละเอียด ดังนี้

1.1) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

1.2) การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับผู้บริหาร TK Park ผู้บริหารกองทัพ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 9 คน

1.3) การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เพื่อยืนยันและเพิ่มเติมองค์ประกอบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้

2.1) ศึกษาความต้องการจำเป็น เพื่อใช้เป็นประเด็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ ประชากร ได้แก่ บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน 35 คน ทหารผู้ใช้บริการ 1,040 คน ครอบครัวทหาร 505 คน และประชาชนทั่วไป 460 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 2,040 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในอุทยานการเรียนรู้ และผู้ใช้บริการอุทยานการเรียนรู้ ได้แก่ ทหารผู้ใช้บริการ ครอบครัวทหาร และประชาชนทั่วไป จำนวน 805 คน โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นไม่ตามสัดส่วน (Disproportional Stratified random Sampling) ทำการ Try out 90 ชุด จาก 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ทหารผู้ใช้บริการ ครอบครัวทหาร และประชาชนทั่วไป กลุ่มละ 30 ชุด ได้ค่า $\text{Alpha} = 0.96$ เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม จำนวน 96 ข้อ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตั้งแต่ 15 กันยายน 2559 ถึง 14 ตุลาคม 2559 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2) เรียงลำดับข้อคำถามที่มีค่าความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index: PNI) มากกว่า 0.2 มาจัดลำดับความสำคัญโดยเรียงจากมากไปน้อย เพื่อเป็นประเด็นในการพัฒนารูปแบบ (สุวิมล ว่องวานิช, 2558, น. 279)

ขั้นตอนที่ 3 การร่างรูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้

3.1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารทั่วไป โดยศึกษาจากนักวิชาการไทย และต่างประเทศ จำนวน 10 คน และนักการศึกษาไทย จำนวน 8 คน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) แนวคิดและหลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีดำเนินงาน และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

3.2) สัมมนาผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 10 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาวิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis) โดยสรุปการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิโดยฉันทามติ (Consensus) ผลการสัมมนาได้ยืนยัน และเพิ่มเติมองค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2 อีก 1 องค์ประกอบ ได้แก่ การประเมินรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้

4.1) ประเมินการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ เป็นการตรวจสอบความตรงภายนอก ด้วยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ศูนย์การศึกษาของกองทัพบก จำนวน 19 ศูนย์ ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหาร และผู้จัดการศูนย์การศึกษา จำนวน 38 คน

4.2) แบบประเมินการใช้รูปแบบใช้แนวคิดของ Guskey (2000, pp. 56-57) ในการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยใช้แบบสอบถามตามมาตราส่วน

ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 28 ข้อ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตั้งแต่ 6 ธันวาคม 2559 ถึง 12 ธันวาคม 2559

4.3) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติทดสอบที่เปรียบเทียบกับเกณฑ์ 3.5 (t- test for One Sample)

สรุปผลการวิจัย

1. องค์กรประกอบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2 ประกอบด้วย 1) การบริหารงาน 2) ความร่วมมือและเครือข่าย 3) การบริการ 4) สารและกิจกรรม 5) ภูมิสถาปัตยกรรม และ 6) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร

2. ความต้องการจำเป็นในภาพรวม พบว่า ลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น เพื่อการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2 ของทุกกลุ่มเป้าหมายเรียงลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยในแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ 1) สารและกิจกรรม 2) ความร่วมมือและเครือข่าย 3) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร 4) การบริการ และ 5) ภูมิสถาปัตยกรรม และเมื่อสังเคราะห์เฉพาะกลุ่มผู้ใช้บริการ ได้แก่ ทหารผู้ใช้บริการ ครอบครัวทหารประชาชนทั่วไป พบว่า องค์กรประกอบ ความร่วมมือ และเครือข่าย มีความต้องการจำเป็น เพื่อการพัฒนาสูงสุด และประชาชนทั่วไป ไม่มีความต้องการจำเป็นที่เป็นประเด็นเพื่อการพัฒนาในองค์ประกอบเทคโนโลยีสารสนเทศ (PNI = 0.15) และภูมิสถาปัตยกรรม (PNI = 0.13) เนื่องจากค่า PNI น้อยกว่า 0.2

3. รูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2 (CoASTAL Model) มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1) แนวคิดและหลักการ ซึ่งมี 5 หลักการประกอบด้วย 1.1) หลักการเชิงระบบ 1.2) หลักการคัดสรรและเลือกใช้ตามความต้องการจำเป็น 1.3) หลักการมีส่วนร่วมและเครือข่าย 1.4) หลักความต่อเนื่องและยั่งยืน และ 1.5) หลักการบูรณาการ

2) วัตถุประสงค์ประกอบด้วย 2.1) เพื่อให้ผู้ใช้บริการสะดวกง่ายในการเข้าถึง และได้รับการบริการอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน 2.2) เพื่อเป็นต้นแบบอุทยานการเรียนรู้ให้อุทยานการเรียนรู้อื่น ๆ ได้นำไปใช้

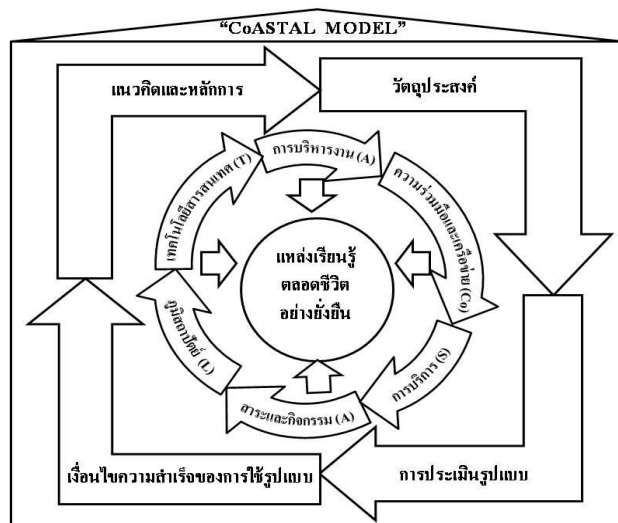
3) วิธีการดำเนินงาน มีองค์ประกอบ คือ 3.1) ความร่วมมือและเครือข่าย (Cooperation: Co) 3.2) การบริหารงาน (Administration: A) 3.3) การบริการ (Service: S) 3.4) เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร (Technology: T) 3.5) สารและกิจกรรม (Activity: A) และ 3.6) ภูมิสถาปัตยกรรม (Location: L)

4) การประเมินรูปแบบ เป็นการประเมินสภาพการดำเนินงานตามรูปแบบอุทยานการเรียนรู้ว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ผู้ใช้บริการได้รับการบริการอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน และเป็นต้นแบบของอุทยานการเรียนรู้ในบริบทของทหาร

5) เงื่อนไขความสำเร็จของการใช้รูปแบบประกอบด้วย 5.1) มีเครือข่ายที่ร่วมทำงานงานเป็นทีมร่วมมือกันทำงานจริงจัง เพื่อชดเชยข้อจำกัดด้านงบประมาณ 5.2) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่มองภาพอนาคต มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่สามารถกระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจ มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เป็นต้นแบบ 5.3) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนทุกฝ่ายต้องร่วมกันเป็นเจ้าของ 5.4) มีกลไกดำเนินการที่ทั้งคนในและคนนอกอุทยานการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารจัดการตั้งแต่ต้น อันจะก่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน 5.5) มีงบประมาณเพียงพอต่อการบริหารงาน

4. ผลการประเมินการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2 พบว่า เมื่อใช้สถิติพรรณนา พิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบได้ค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($X = 4.25, S.D. = 0.47$) และเมื่อใช้สถิติอ้างอิง เปรียบเทียบความถูกต้อง เหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบ กับเกณฑ์คะแนน 3.5 พบว่า ค่า p-Value น้อยกว่า 0.05 นั่นคือ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ได้ว่ารูปแบบผ่านเกณฑ์คะแนน 3.5 สามารถนำรูปแบบนี้ไปใช้ได้กับทุกอุทยานการเรียนรู้

สรุปผลการวิจัย ได้รูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2 “CoASTAL Model” สรุปเป็นแผนภาพที่ 2

ภาพที่ 2 CoASTAL Model

อภิปรายผลการวิจัย

1. CoASTAL Model เป็นรูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ ที่เมื่อนำไปใช้แล้ว สามารถเปลี่ยนสภาพจากปัจจุบันไปสู่สภาพที่คาดหวังได้เสมือนการนำเรือ (อุทยานการเรียนรู้) จากทะเล (สภาพปัจจุบัน) ผู้ฝั่ง (สภาพที่คาดหวัง) อย่างปลอดภัย คือบรรลุวัตถุประสงค์การบริการอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน และมีความเป็นต้นแบบของอุทยานการเรียนรู้ในบริบททหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบสร้างจากความต้องการจำเป็นของกลุ่มเฉพาะตามบริบททหาร ไม่นำความต้องการจำเป็นของกลุ่มทั่วไปมาใช้ในการสร้างรูปแบบ แต่เนื่องจากความแตกต่างของความต้องการจำเป็นของทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกันมากนัก ประกอบกับค่านิยมกองทัพบกที่ว่า กองทัพบกเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และประชาชน จึงปรับเป็นรูปแบบที่สนองความต้องการจำเป็นของทุกกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน มีความเห็นด้วยในการรวมความต้องการจำเป็นของทุกกลุ่มเข้าด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นรูปแบบ ที่ตอบสนองความต้องการของทุกกลุ่มผู้ใช้บริการ อีกทั้งในการร่างรูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้นี้ ผู้วิจัยใช้หลักการพื้นฐานการบริหารจัดการองค์การ 5 หลัก ได้แก่ 1) หลักการเชิงระบบ 2) หลักการคัดสรรและเลือกใช้ตามความต้องการจำเป็น 3) หลักการมีส่วนร่วมและเครือข่าย 4) หลักความต่อเนื่องและยั่งยืน และ 5) หลักการบูรณาการ สอดคล้องกับสมาน อัสวภูมิ (2558, น. 120) รวมทั้ง Joyce, Calhoun (2010, p. 3) ที่กล่าวว่า รูปแบบการบริหารองค์การควรพัฒนาจากหลักการสำคัญทั้ง 5 หลักทางการบริหารเป็นฐานคิดในการสร้างรูปแบบจึงทำให้ CoASTAL Model สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ให้บริการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน รวมทั้งเป็นต้นแบบของอุทยานการเรียนรู้ในบริบททหารได้

2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานของ CoASTAL Model ซึ่งเป็นหัวใจของรูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ พบว่า องค์ประกอบความร่วมมือและเครือข่าย ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหลังจากการจัดตั้งอุทยานการเรียนรู้ ที่เกิดจากการสนับสนุนงบประมาณของกองทัพ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนแล้ว กองทัพไม่ได้จัดสรรงบประมาณ เพื่อการทรงชีพในการดำเนินงานอุทยานการเรียนรู้ ทำให้การบริหารจัดการของอุทยานการเรียนรู้เป็นเชิงรับ การจัดกิจกรรมขาดความต่อเนื่องและไม่สามารถสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ ดังนั้น ความร่วมมือและเครือข่าย อาจเป็นเครื่องมือทางการบริหารที่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ สอดคล้องกับ สมจินตนา ชังเกต (2554, น. 159-160) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการพัฒนาห้องสมุด สอดคล้องกับ ฝ่ายวิชาการอุทยานการเรียนรู้ (2555, น. 53) ระบุว่า แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศส่วนใหญ่ได้รับการจัดสรรงบประมาณประจำปีจากรัฐหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการบริหารจัดการ อีกทั้งอุทยานการเรียนรู้ TK Park

นอกจากได้รับการสนับสนุนงบประมาณรายปีจากรัฐบาลแล้ว ยังมีเครือข่ายอุทยานการเรียนรู้ถึง 13 แห่ง เพื่อเพิ่มขอบข่ายการบริหารจัดการให้กว้างขึ้นอีกด้วย

3. จากผลการวิจัยพบว่า องค์กรประกอบสาระและกิจกรรม เป็นองค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ในภาพรวมของทุกกลุ่มสูงที่สุด โดยกลุ่มเฉพาะที่ประกอบด้วยบุคคลากร ผู้ปฏิบัติงานและทหารผู้ให้บริการ มีความเห็นว่ามีความต้องการจำเป็นในระดับสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาระและกิจกรรมเป็นเป้าหมายของการมารับบริการของผู้ใช้บริการ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะกลุ่มเฉพาะได้ นอกจากนั้นสาระและกิจกรรมที่จัดในอุทยานการเรียนรู้ ยังมีมุมมองเฉพาะทางทหารที่เป็นสื่อผสมผสาน (Hybrid) มีความหลากหลาย ครอบคลุมกิจการในการกิจทางทหาร อันตอบสนองความต้องการของกำลังพลทหารได้ จึงเป็นสิ่งที่เราสามารถดึงดูดให้ผู้บริการกลุ่มเฉพาะเข้ามาสู่อุทยานการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับชุดนิมา สัจจามันท์ (2559, 31 สิงหาคม, สัมภาษณ์); ทนงศักดิ์ กุ่มไข่น้ำ (2559, 28 พฤศจิกายน, สัมภาษณ์); รั้งสรรค์ วงษ์สรรค์ (2559, 28 พฤศจิกายน, สัมภาษณ์) รวมทั้งชุดนิมา สัจจามันท์ และบุญศรี พรหมมาพันธ์ (2554, น. 115) ที่กล่าวว่า อุทยานการเรียนรู้ควรเป็นแหล่งเรียนรู้ในบริบททหาร ดังนั้นควรให้ความสำคัญในการบริการ ด้านสาระ และกิจกรรมให้กับกลุ่มเฉพาะซึ่งเป็นบุคคลากรผู้ปฏิบัติงาน และทหารผู้ให้บริการก่อนกลุ่มทั่วไป ซึ่งเป็นครอบครัวทหารและประชาชนทั่วไป

แต่อย่างไรก็ตามผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทั่วไปซึ่งเป็นครอบครัวทหาร และประชาชนทั่วไปมีความต้องการจำเป็น (Need Assessment) เกี่ยวกับสาระและกิจกรรมอยู่ในระดับสูงเป็นลำดับที่ 2 รองลงมาจากความร่วมมือและเครือข่าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มทั่วไปเป็นครอบครัวทหาร และเป็นประชาชนทั่วไปซึ่งเป็นบุคคลภายนอก การเป็นบุคลากรภายนอกอาจทำให้ต้องการมีส่วนร่วม และการเป็นเครือข่ายบุคคลจึงเห็นความสำคัญของความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับสาระและกิจกรรม อยู่ในลำดับรองลงมาจากการมีส่วนร่วมและเครือข่าย อีกทั้งอาจมีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมและเครือข่าย สามารถเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารจัดการองค์การในปัจจุบัน สอดคล้องกับสมาน อัสวภูมิ (2557, น. 66) ที่กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้บุคคลในหน่วยงาน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ/หรือผู้ที่จะเป็นประโยชน์ต่อองค์การได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ร่วมดำเนินงานร่วมประเมิณผล และร่วมรับผลประโยชน์ สอดคล้องกับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553, น. 8) ระบุว่า การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุน และส่งเสริมให้สถานศึกษามีพลังในการพัฒนาประเทศอย่างสร้างสรรค์ อันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาสถานศึกษายุคใหม่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กองทัพบกควรกำหนดคนนโยบายในการนำรูปแบบไปใช้ โดยให้เป็นต้นแบบของอุทยานการเรียนรู้ของกองทัพบก และปรับโครงสร้างการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับภาระงาน ในแต่ละองค์ประกอบของการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ รวมทั้งจัดงบประมาณต่อเนื่องรายปีแก่อุทยานการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับความเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. ศูนย์การศึกษาควรกำหนดที่ตั้งอุทยานการเรียนรู้ให้สะดวกในการเข้าถึง เพื่อการให้บริการของกลุ่มประชาชนทั่วไป เช่น ตั้งอยู่ริมค่ายที่การคมนาคมสะดวก และจัดทำคู่มือประกอบการนำรูปแบบไปใช้รวมทั้งแม่ทัพบก ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในระดับศูนย์การศึกษากองทัพภาคต่าง ๆ จะมีบทบาทในการกำหนดนโยบายให้หน่วยรอง นำไปสู่การปฏิบัติต่ออุทยานการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม

3. เทคโนโลยีสารสนเทศที่ให้บริการควรมีความเหมาะสมตามกลุ่มอายุ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกง่าย ในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและการใช้บริการ

4. อุทยานการเรียนรู้ของศูนย์ศึกษากองทัพภาคที่ 2 เป็นอุทยานการเรียนรู้ บริบททหารจึงควรมีสาระและกิจกรรมที่ตรงความต้องการ มีเนื้อหาหลากหลายครอบคลุมกิจการ ในภารกิจทางทหาร ที่ตอบสนองความต้องการของกำลังพลทหารได้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ผู้บริหารควรสร้างเครือข่ายทำงานเป็นทีม มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เป็นต้นแบบ มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในการบริหารต้องมีกลไกดำเนินงานที่เน้นการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และควรสร้างความรู้สึกในความเป็นเจ้าของอุทยานการเรียนรู้ให้แก่ผู้ใช้บริการและผู้เกี่ยวข้อง

2. ผู้ปฏิบัติต้องได้รับการเสริมสร้างให้มีความรู้ และทักษะในงาน และให้มีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะความมีจิตบริการ (Service Mind)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. อุทยานการเรียนรู้ของศูนย์ศึกษากองทัพภาคที่ 2 ควรมีการประเมินผลการใช้รูปแบบและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหาร ในการใช้บทบาทหน้าที่บริหาร รวมทั้งสร้างรูปแบบอุทยานการเรียนรู้ที่บูรณาการแหล่งเรียนรู้ภายนอก

2. อุทยานการเรียนรู้แห่งอื่น ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการบริหารงานของอุทยานการเรียนรู้ และรูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้รับบริการ

เอกสารอ้างอิง

- กองทัพบก. (2555, 1 ตุลาคม). *นโยบายกองทัพบก พ.ศ. 2555*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กองทัพภาคที่ 2. (2556). *ศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2*. นครราชสีมา: ผู้แต่ง.
- _____. (2557). *อุทยานการเรียนรู้ของศูนย์ศึกษากองทัพภาคที่ 2*. นครราชสีมา: ผู้แต่ง.
- _____. (2557, 9 ตุลาคม). คำสั่งที่ต่อ กท. 0482/117 เรื่องรายงานผลการดำเนินงานอุทยานการเรียนรู้ศูนย์การศึกษากองทัพภาคที่ 2. นครราชสีมา.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะครุศาสตร์. (2553). *การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุติมา สัจจานันท์ และบุญศรี พรหมมาพันธ์. (2554). *คู่มือการใช้มาตรฐานและตัวชี้วัดการดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิตรูปแบบอุทยานการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักอุทยานการเรียนรู้.
- ชุติมา สัจจานันท์. *นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย*. (31 สิงหาคม 2559). สัมภาษณ์.
- ทนงศักดิ์ คุ้มไฉ่น้ำ. (28 พฤศจิกายน 2559). สัมภาษณ์.
- รังสรรค์ วงศ์สวรรค์. ผู้อำนวยการศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (28 พฤศจิกายน 2559). สัมภาษณ์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2555). *แนวคิด ทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทิพย์วิสุทธิ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ครั้งที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ครั้งที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- สมาน อัสวภูมิ. (2557). *การบริหารสถานศึกษาตามแนวการปฏิรูปการศึกษายุคใหม่*. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์ หจก.อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- _____. (2558). *รูปแบบบูรณาการระบบการประกันคุณภาพภายในกับการบริหารสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานขนาดกลาง*. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์ หจก. อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สมจินตนา ชังเกตุ. (2554). *การพัฒนา รูปแบบห้องสมุดชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต*. คุยฉินิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษาดลอดชีวิตและการพัฒนา มนุษย์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องกรจำเป็น*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัท วี.พี.รีน (1991) จำกัด.

สำนักอุทยานการเรียนรู้. ฝ่ายวิชาการ. (2555). รายงานการศึกษาแหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศวิเคราะห์
เปรียบเทียบกับอุทยานการเรียนรู้ (TK Park). กรุงเทพฯ: เจ้าของ.

Guskey, T.R. (2000). *Evaluation professional development*. California: Sage. 56-57.

Joyce, Bruce & Calhoun, Emily. (2010). *Model of Professional Development: A Celebration of Educators*.
London: Corwin A Sage Company. 3-4.

Likert, R. (1961). *New patterns of management*. New York: Mc Graw. Hill.
